

**Wytyczne EUNB
w sprawie
zaawansowanej metody pomiaru:
rozszerzenia i zmiany
(EBA/GL/2012/01)**

Londyn, 6 stycznia 2012 r.

Wytyczne EUNB w sprawie zaawansowanej metody pomiaru: rozszerzenia i zmiany (EBA/GL/2012/01)

Status wytycznych

1. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na podstawie art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (*zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie EUNB”*). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy i instytucje finansowe mają obowiązek dołożyć wszelkich starań, aby zastosować się do wytycznych.

2. W wytycznych przedstawiono stanowisko EUNB w sprawie właściwych praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego lub też w sprawie stosowania prawa Unii w konkretnym obszarze. W związku z tym EUNB oczekuje, że wszystkie właściwe organy i instytucje finansowe, do których odnoszą się wytyczne, stosują się do nich, o ile nie zaznaczono inaczej. Właściwe organy, do których odnoszą się wytyczne, powinny zastosować się do nich, uwzględniając je w odpowiedni sposób w swojej praktyce nadzorczej (np. poprzez zmianę swoich ram prawnych lub zasad nadzoru lub też wydawanych wskazówek lub procesów nadzorczych), również w sytuacji, gdy konkretne wytyczne zawarte w dokumencie skierowane są w pierwszym rzędzie do instytucji.

Wymogi sprawozdawczości

3. Właściwe organy mają obowiązek zawiadomić EUNB, czy stosują się lub zamierzają zastosować się do niniejszych wytycznych, lub podać uzasadnienie niezastosowania się do nich w terminie do dnia 6 marca 2012 r. Zawiadomienia należy przesyłać na formularzu załączonym w sekcji V niniejszego dokumentu pod adresem compliance@eba.europa.eu. Zawiadomienia powinny zostać przedłożone przez osoby upoważnione do powiadamiania EUNB w imieniu danego właściwego organu. Urząd zwraca uwagę, że przekazanie takiego potwierdzenia zgodności inną drogą, np. na adres e-mail inny od powyższego lub w formie wiadomości e-mail niezawierającej wymaganego formularza, powinno być uznane za nieskuteczne.

4. Zawiadomienia właściwych organów, o których mowa w poprzednim akapicie, powinny zostać opublikowane na stronie internetowej EUNB zgodnie z art. 16 rozporządzenia w sprawie EUNB.

W dalszej części tekstu wytycznych mogą pojawić się dodatkowe objaśnienia dotyczące szczególnych aspektów, z podaniem przykładów lub uzasadnienia dla danego przepisu. W takich przypadkach tekst objaśniający umieszczony jest w ramce.

Spis treści

Tytuł I - Przedmiot i zakres	9
Przedmiot.....	9
Zakres i poziom stosowania	9
Tytuł II – Wymogi dotyczące rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru	9
Polityka zmian zaawansowanej metody pomiaru	9
Kategorie zmian zaawansowanej metody pomiaru według istotności	10
Przedłożenie polityki zmian zaawansowanej metody pomiaru.....	11
Procedury nadzorcze dotyczące rozszerzeń i znacznych zmian	11
Procedury nadzorcze dotyczące istotnych zmian.....	12
Procedury nadzorcze dotyczące nieistotnych zmian	12
Tytuł III- Przepisy końcowe i wdrożenie.....	13
Przepisy przejściowe.....	13
Data wdrożenia.....	13
Załącznik nr 1 – Kryteria klasyfikacji rozszerzeń i zmian z podziałem na zmiany znaczne, istotne i nieistotne	14
A) Rozszerzenia ram zaawansowanej metody pomiaru.....	14
B) Znaczne zmiany zaawansowanej metody pomiaru	15
C) Istotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru.....	15
D) Nieistotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru	16

Tytuł I - Przedmiot i zakres

Artykuł 1

Przedmiot

Przedmiotem niniejszych wytycznych jest harmonizacja praktyk i procedur w zakresie praktyk wewnętrznych instytucji oraz sposobu traktowania przez organy nadzoru rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru stosowanej do ustalenia regulacyjnego narzutu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Artykuł 2

Zakres i poziom stosowania

Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do właściwych organów i instytucji wykorzystujących zaawansowaną metodę pomiaru dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oraz, jeżeli zaawansowana metoda pomiaru wykorzystywana jest w sposób jednolity, do unijnej dominującej instytucji kredytowej lub do unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej.

Tytuł II – Wymogi dotyczące rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru

Artykuł 3

Polityka zmian zaawansowanej metody pomiaru

1. Instytucja powinna zatwierdzić na odpowiednim poziomie hierarchii i wdrożyć wewnętrzną politykę rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru (zwaną dalej polityką zmian zaawansowanej metody pomiaru), w tym procedury i zakresy obowiązków w związku z wewnętrznym zatwierdzaniem rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru z uwzględnieniem cech organizacyjnych instytucji i specyfiki zaawansowanej metody pomiaru.
2. W ramach polityki zmian zaawansowanej metody pomiaru instytucja powinna prowadzić dokumentację dotyczącą zasad i procedur klasyfikacji i realizacji planowanych rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru. Powinna ona objąć odpowiednie kryteria klasyfikacji ewentualnych zmian oraz wewnętrzne procesy i zakresy obowiązków w zakresie wdrażania i dokumentowania rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru.
3. Klasyfikację planowanych rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru powinno się dokonywać z zastosowaniem podziału na cztery opisane poniżej kategorie (art. 4). Podstawowe kryteria klasyfikacji planowanych rozszerzeń i zmian zaawansowanej metody pomiaru

omówione zostały w załączniku do niniejszych wytycznych. W swojej polityce zmian zaawansowanej metody pomiaru instytucje powinny jednak stosować wyłącznie te kryteria, które dotyczą danej zaawansowanej metody pomiaru, a także opracować dalsze, nieujęte w załączniku kryteria, przy uwzględnieniu szczegółowych aspektów własnej zaawansowanej metody pomiaru.

4. Ponadto w polityce zmian zaawansowanej metody pomiaru powinno uwzględnić się wewnętrzny lub zewnętrzny niezależny przegląd planowanych rozszerzeń lub znacznych zmian.
5. Instytucje powinny weryfikować i dostosowywać politykę zmian zaawansowanej metody pomiaru zależnie od potrzeby w celu uwzględnienia zmian w zakresie zarządzania wewnętrznego lub ram zaawansowanej metody pomiaru.
6. Polityka zmian zaawansowanej metody pomiaru powinna podlegać regularnemu niezależnemu przeglądowi.

Artykuł 4

Kategorie zmian zaawansowanej metody pomiaru według istotności

1. W polityce zmian zaawansowanej metody pomiaru należy zastosować następujące kategorie rozszerzeń i zmian:
 - a. rozszerzenia;
 - b. znaczne zmiany;
 - c. istotne zmiany; oraz
 - d. nieistotne zmiany.
2. Ocena planowanej zmiany pod kątem klasyfikacji nie powinna być dokonywana oddzielnie, lecz w połączeniu z innymi zmianami, które zostały wprowadzone wcześniej, które mają wejść w życie w tym samym czasie lub których wprowadzenie zaplanowano w przyszłości.
3. Kategorie oraz, w stopniu dotyczącym poszczególnych instytucji, kryteria klasyfikacji różnych typów zmian, o których mowa powyżej, należy włączyć do wewnętrznej polityki zmian zaawansowanej metody pomiaru. Instytucje powinny dokonać uszczegółowienia polityki zmian zaawansowanej metody pomiaru stosownie do cech zarządzania wewnętrznego instytucji oraz ram zaawansowanej metody pomiaru.
4. W przypadkach, gdy klasyfikacja danej zmiany dokonana w oparciu o faktyczny wpływ ilościowy na kapitał regulacyjny różni się od klasyfikacji tej samej zmiany dokonanej w oparciu o kryteria jakościowe, instytucje powinny nadać takiej zmianie kategorię o wyższej istotności.
5. Niezależnie od kryteriów klasyfikacji ewentualnych zmian przewidzianych w polityce zmian zaawansowanej metody pomiaru instytucji właściwe organy uprawnione są do zmiany klasyfikacji istotności faktycznej zmiany zaawansowanej metody pomiaru i do zastosowania odnośnych procedur nadzorczych zgodnie z niniejszymi wytycznymi.

Artykuł 5

Przedłożenie polityki zmian zaawansowanej metody pomiaru

1. Instytucja lub – jeżeli zaawansowana metoda pomiaru wykorzystywana jest w sposób jednolity, unijna dominująca instytucja kredytowa bądź unijna dominująca finansowa spółka holdingowa – zobowiązane są przedłożyć właściwemu organowi swoją politykę zmian zaawansowanej metody pomiaru oraz wszelkie jej dalsze modyfikacje.
2. Instytucje występujące o zastosowanie zaawansowanej metody pomiaru powinny również przedłożyć właściwemu organowi politykę zmian zaawansowanej metody pomiaru w ramach wymaganej dokumentacji.

Artykuł 6

Procedury nadzorcze dotyczące rozszerzeń i znacznych zmian

1. Wdrożenie rozszerzeń i znacznych zmian zaawansowanej metody pomiaru zdefiniowanych zgodnie z kryteriami opisanymi w działach A i B załącznika powinno nastąpić za wyraźną zgodą właściwych organów. Odnośna procedura uzyskania takiej zgody organów nadzoru opisana została w „Wytycznych Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego w sprawie walidacji” i powinna być stosowana odpowiednio.

Objaśnienie:

Wytyczne Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Bankowego w sprawie walidacji modeli (opublikowane w dniu 4 kwietnia 2006 r.) dostępne są na stronie internetowej EUNB w zakładce „Publications”. Fragmenty wytycznych w sprawie walidacji modeli dotyczące procedur współpracy w relacji pomiędzy państwem macierzystym a państwem przyjmującym oraz procesu udzielenia zgody i procesów realizowanych po udzieleniu zgody (sekcja 2) są wytycznymi najwyższej wagi dla oceny zmian modelu.

2. Instytucja planująca rozszerzenie lub znaczną zmianę zaawansowanej metody pomiaru powinna wystąpić z wnioskiem do właściwego organu, z zachowaniem odpowiedniego wyprzedzenia przed planowanym wdrożeniem, przedstawiając dokumentację konieczną do ustalenia, czy rozszerzona lub zmieniona zaawansowana metoda pomiaru pozostanie zgodna z wymogami regulacyjnymi, w tym przynajmniej:
 - a. opis danego rozszerzenia lub znacznej zmiany;
 - b. jego/jej uzasadnienie, cel i spodziewany wpływ na kapitał regulacyjny objęty zaawansowaną metodą pomiaru; oraz
 - c. sprawozdanie z niezależnego przeglądu planowanego rozszerzenia lub znacznej zmiany.
3. Po otrzymaniu kompletnego wniosku właściwy organ powinien dokonać oceny proponowanego rozszerzenia lub znacznej zmiany, rozpoczyna odpowiedni proces udzielenia zgody, a następnie podejmuje decyzję w

sprawie udzielenia bądź nieudzielenia instytucji zezwolenia na rozszerzenie lub znaczną zmianę ram zaawansowanej metody pomiaru.

4. Zgoda na rozszerzenie lub znaczną zmianę podawana do wiadomości instytucji może zostać uzależniona od podjęcia działań uzupełniających (np. równoległego stosowania dotychczasowych i nowych ram zaawansowanej metody pomiaru) lub mogą jej towarzyszyć zalecenia dotyczące ulepszenia rozszerzonych lub zmienionych elementów zaawansowanej metody pomiaru. Właściwe organy zobowiązane są do uzasadnienia takich warunków lub zaleceń.

Artykuł 7

Procedury nadzorcze dotyczące istotnych zmian

1. Instytucja planująca istotną zmianę zaawansowanej metody pomiaru (w rozumieniu działu C załącznika) powinna powiadomić o takiej zmianie właściwy organ z zachowaniem odpowiedniego wyprzedzenia przed planowanym wdrożeniem. Instytucja zobowiązana jest do sporządzenia odpowiedniej dokumentacji, w tym ogólnego opisu zmiany, jej uzasadnienia, celu i wpływu na kapitał regulacyjny objęty zaawansowaną metodą pomiaru.
2. Właściwy organ powinien dokonać oceny zmiany zaawansowanej metody pomiaru i powiadamia instytucję o wszelkich zastrzeżeniach regulacyjnych w stosunku do takiej zmiany. W ramach tego mogą zostać określone zalecane lub obligatoryjne działania naprawcze, propozycje ewentualnych ulepszeń nowych/zmienionych elementów i inne szczegółowe wymagania (dotyczące np. równoległego stosowania dotychczasowych i nowych ram zaawansowanej metody pomiaru) wraz z uzasadnieniem.
3. Instytucja powinna stosować daną zmianę do celów regulacyjnych dopiero po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi właściwych organów.
4. W przypadku, gdy właściwy organ zmienia klasyfikację danej zmiany, uznając ją za rozszerzenie lub znaczną zmianę, powinien on powiadomić o takim fakcie instytucję, po czym powinien zostać przeprowadzony odrębny proces formalnego złożenia wniosku i udzielenia zgody w trybie art. 6.

Artykuł 8

Procedury nadzorcze dotyczące nieistotnych zmian

1. Nieistotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru również powinny być objęte polityką zmian zaawansowanej metody pomiaru oraz powinny zostać odpowiednio udokumentowane.
2. Właściwy organ powinien zobowiązać instytucję stosującą zaawansowaną metodę pomiaru do zgłaszania nieistotnych zmian przynajmniej raz w roku. Przegląd takich zmian może odbywać się przy okazji innych przeglądów zaawansowanej metody pomiaru, które nie są przeprowadzane specjalnie pod kątem takich zmian.

Tytuł III- Przepisy końcowe i wdrożenie

Artykuł 9

Przepisy przejściowe

Instytucje, których zaawansowana metoda pomiaru została zatwierdzona do dnia 31 grudnia 2011 r. lub instytucje występujące o zastosowanie zaawansowanej metody pomiaru przed dniem 30 czerwca 2012 r. są zobowiązane przedłożyć politykę zmian zaawansowanej metody pomiaru właściwemu organowi w terminie do dnia 30 czerwca 2012 r.

Artykuł 10

Data wdrożenia

Unijne właściwe organy powinny wdrożyć niniejsze wytyczne poprzez uwzględnienie ich w swoich procedurach nadzorczych w terminie do dnia 6 marca 2012 r. Po tej dacie właściwe organy powinny zapewnić skuteczne stosowanie niniejszych wytycznych przez instytucje. W oparciu o uregulowania krajowe, właściwe organy powinny udzielić informacji, jaką drogą instytucje powinny zgłaszać właściwym organom rozszerzenia i zmiany, i w jaki sposób właściwe organy przekazują odpowiedź do instytucji.

Załącznik nr 1 – Kryteria klasyfikacji rozszerzeń i zmian z podziałem na zmiany znaczne, istotne i nieistotne

Niniejszy załącznik zawiera niewyczerpujący wykaz przypadków sklasyfikowanych jako rozszerzenia oraz znaczne, istotne i nieistotne zmiany. Wykaz pełni rolę wytycznej dla potrzeb klasyfikacji zmian według istotności.

A) Rozszerzenia ram zaawansowanej metody pomiaru

1. Rozszerzenia systemu pomiaru to:
 - a. pierwszy przypadek zmniejszenia kapitału regulacyjnego objętego zaawansowaną metodą pomiaru poprzez bilansowanie oczekiwanych strat;
 - b. pierwszy przypadek wprowadzenia technik ograniczania ryzyka operacyjnego (np. ubezpieczenia lub innych mechanizmów przenoszenia ryzyka);
 - c. pierwszy przypadek wprowadzenia korzyści wynikających z dywersyfikacji; oraz
 - d. pierwszy przypadek wprowadzenia mechanizmu alokacji na poziomie grupy.
2. Następujące rodzaje rozszerzeń lub zmian zakresu stosowania zaawansowanej metody pomiaru należy uznać za rozszerzenia ram zaawansowanej metody pomiaru wyłącznie wówczas, gdy mają one znaczny wpływ na profil ryzyka danej instytucji:

Objaśnienie:

W kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego instytucje powinny uwzględnić przypadki łączenia się i nabywania przedsiębiorstw gospodarczych oraz zmiany w wewnętrznej strukturze przedsiębiorstwa. Może to mieć wpływ również na zakres stosowania zaawansowanej metody pomiaru. W przypadku, gdy takie rozszerzenia lub zmiany jedynie w niewielkim stopniu wpływają na profil ryzyka, instytucje mogą wdrożyć takie zmiany bez uprzedniego uzyskania zgody, przypisując takie zmiany do kategorii zmian istotnych i/lub nieistotnych.

- a. rozszerzenia dotyczące części instytucji dotychczas nieobjętych zgodą, jeżeli nie były one ujęte w planie wdrożenia złożonym wraz z wnioskiem o zastosowanie zaawansowanej metody pomiaru; oraz
- b. odchylenia od dotychczasowego zastosowania częściowego dotyczące poszczególnych lokalizacji, jednostek prawnych lub gospodarczych, jeżeli nie były one ujęte w planie wdrożenia złożonym wraz z wnioskiem o zastosowanie zaawansowanej metody pomiaru.

B) Znaczące zmiany zaawansowanej metody pomiaru

Do znaczących zmian zaawansowanej metody pomiaru należą:

- a. zasadnicze zmiany struktury i cech zbioru danych obliczeniowych (np. pierwszy przypadek zastosowania nowych zewnętrznych źródeł danych, odejście od inkorporowanych zewnętrznych źródeł danych);
- b. zasadnicze zmiany systemu pomiaru ze względu na modyfikacje logiczne lub metodologiczne (np. przejście z metod ściśle zorientowanych na dane na modele oparte na scenariuszach lub na odwrót, zmiany kryteriów stosowania lub ważenia opisanych czterech elementów oraz zmiany założeń dystrybucyjnych/procedury szacowania parametrów) lub ze względu na istotne zmiany w strukturze grupy (np. rezygnacja z istotnych jednostek gospodarczych, w tym jednostek zależnych);
- c. zmiany w zakresie logiki i czynników mechanizmu alokacji; oraz
- d. zasadnicze zmiany w organizacyjnej i operacyjnej strukturze funkcji zarządzania ryzykiem operacyjnym, w szczególności oddziałujące na jej niezależność (np. środki powodujące konflikt interesów lub ograniczające dostępność zasobów).

C) Istotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru

Do istotnych zmian zaawansowanej metody pomiaru należą:

- a. zmiany wewnętrznych procedur instytucji dotyczących gromadzenia wewnętrznych danych na temat strat, przeprowadzania symulacji oraz określania otoczenia gospodarczego i czynników kontroli wewnętrznej;
- b. zmiany systemu pomiaru ze względu na modyfikacje logiczne lub metodologiczne bądź zmiany w strukturze grupy (np. zmiany daty odniesienia lub okresu obserwacji dla potrzeb tworzenia zbioru danych obliczeniowych, zmiany kryteriów/technik wyznaczania progów modelowania *de minimis* lub modelowania ciało-ogon (*body-tail*), zmiany granulacji modelu, zmiany kryteriów/technik ustalania – uprzednio zatwierdzonych – oczekiwanych strat, technik ograniczania ryzyka i uznanych korelacji);

Objaśnienie:

Modelowanie poziomu *de minimis* odzwierciedla poziom strat, powyżej którego dany model jest dostosowany do danych; modelowanie progów ciało-ogon odzwierciedla modelowanie poziomu strat pozwalającego na różniczenie obszaru ciała (*body*) i obszaru ogona (*tail*) rozkładu, zazwyczaj dostosowywanych przy użyciu różnych metod.

- c. zmiany w systemach informatycznych ważne z punktu widzenia ram zaawansowanej metody pomiaru, zarządzania danymi i procedur sprawozdawczości;
- d. zmiany o charakterze logicznym i metodologicznym w zakresie wewnętrznej walidacji i przeglądów ram zaawansowanej metody pomiaru; oraz
- e. zmiany powodujące daleko idącą zmianę poziomu narzutu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego. Zmianę poziomu

należy obliczyć poprzez zestawienie poziomu kapitału wynikającego z zastosowania bieżącego modelu zaawansowanej metody pomiaru z poziomem wynikającym z zastosowania modelu proponowanego po zmianach. W przypadku, gdy zaawansowana metoda pomiaru jest stosowana w sposób jednolity, zmianę poziomu należy obliczyć jedynie na poziomie grupy. W celu zdefiniowania, jaka zmiana poziomu stanowi daleko idącą zmianę poziomu, właściwe organy mogą określić odpowiedni próg.

D) Nieistotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru

Wszelkie zmiany niespełniające kryteriów określonych w instytucjonalnej polityce zmian zaawansowanej metody pomiaru w oparciu o jedną z powyższych kategorii (A-C) oraz nieodpowiadające żadnej z tych kategorii również w połączeniu z innymi zmianami, zgodnie z pkt. 4.2 niniejszych wytycznych, należy uznać za nieistotne zmiany zaawansowanej metody pomiaru.